

УДК 792.82(=161.2):[001.85+7.072.3
DOI: 10.31866/2616-7646.5.2.2022.269330

**БАЛЕТ «ЗА ДВОМА ЗАЙЦЯМИ» ЮРІЯ ШЕВЧЕНКА –
ВІКТОРА ЛИТВИНОВА
В НАУКОВОМУ ТА ХУДОЖНЬО-
КРИТИЧНОМУ ДИСКУРСІ** **BALLET CHASING TWO HARES
BY YURII SHEVCHENKO
AND VIKTOR LITVINOV
IN SCIENTIFIC AND ARTISTIC-
CRITICAL DISCOURSE**

Підлипська Аліна Миколаївна,
доктор мистецтвознавства, професор,
Київський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-7892-337X>,
alinaknukim@ukr.net

Alina Pidlypska,
Doctor of Science in Art Studies, Professor,
Kyiv National University
of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-7892-337X>,
alinaknukim@ukr.net

Анотація

Мета статті – проаналізувати науковий та художньо-критичний дискурс балету Ю. Шевченка – В. Литвинова «За двома зайцями». **Методологія.** Методи аналізу, порівняння, узагальнення дозволили провести об'єктивне дослідження. **Наукова новизна.** Вперше виявлено основні аспекти наукового та художньо-критичного дискурсу балету «За двома зайцями». **Висновки.** Балетна вистава «За двома зайцями» (музика Ю. Шевченка, хореографія В. Литвинова, 2017) є оригінальним мистецьким продуктом Національної опери України й створена не лише за мотивами п'єси М. Старицького, а й однойменного кінофільму режисера В. Іванова, музику до якого написав В. Гомоляка. Балет досі не зазнав розгорнутого наукового осмислення: основними векторами його аналізу стали літературно-кінематографічно-музичні перетини з акцентуванням уваги на особливостях музичної партитури (В. Аксютіна, В. Зінченко), а також до нього побіжно звернулися дослідники в хореологічних працях, де констатовано націоорієнтованість та високий професійний рівень вистави (О. Білаш, А. Король, І. Климчук, Т. Медвідь, А. Підлипська). Більш масштабним виявився публіцистичний, зокрема художньо-критичний, дискурс, що становлять публікації журналістів та мистецтвознавців у мас-ме-

Abstract

The purpose of the article is to analyze the scientific and artistic-critical discourses of the ballet *Chasing Two Hares* by Y. Shevchenko and V. Lytvynov. **Research methodology.** Methods of analysis, comparison, and generalization allowed us to conduct an objective study. **Scientific novelty.** The main aspects of the scientific and artistic-critical discourse of the ballet *Chasing Two Hares* are revealed for the first time. **Conclusions.** The ballet performance *Chasing Two Hares* (music by Y. Shevchenko, choreography by V. Litvinov, 2017) is an original artistic product of the National Opera of Ukraine, created not only based on the play by M. Starytskyi, but also on the film of the same name directed by V. Ivanov, music to which was written by V. Homoliaka. The ballet has not yet undergone a detailed scientific comprehension: the main vectors of consideration were literary, cinematographic and musical intersections with an emphasis on the features of the musical score (V. Aksyutina, V. Zinchenko), and it was also briefly addressed by several researchers in choreographic works, which stated the national orientation and general high professional level of the performance (O. Bilash, A. Korol, I. Klymchuk, T. Medvid, A. Pidlypska). More extensive was the journalistic, in particular, artistic and critical, discourse, which is made up of publications by journalists and art critics in the media,

діа, а саме в таких виданнях, які традиційно не залишають поза увагою балетні події (газета «День», інтернет-видання «Українська правда», «Вікенд», «Укрінформ»). Значна увага в таких публікаціях приділена сценографічним (декорації, костюми), музичним та режисерським рішенням (П. Булат, О. Голинська С. Максимець, Т. Поліщук, Л. Самохвалова та О. Климончук, Л. Тарасенко). Хореографія майже не піддана художньо-критичному осмисленню, автори не пішли далі загальних нечисленних епітетів, що характеризують виконавство артистів. У наукових та публіцистичних працях відсутні звернення до композиційно-архитектонічного та лексичного складників хореографічного рішення.

Ключові слова:

балет «За двома зайцями»; Юрій Шевченко; Віктор Литвинов; художня критика; балетний театр; хореографія.

in particular, such publications that traditionally do not ignore ballet events (the newspaper *Day*, the online edition *Ukrainska Pravda*, *Weekend*, *Ukrinform*). Considerable attention in such publications is paid to scenographic (scenery, costumes), musical and directorial decisions (P. Bulat, O. Holynska, S. Maksymets, T. Polishchuk, L. Samokhvalova and O. Klymonchuk, L. Tarasenko). Choreography is almost not subjected to artistic and critical comprehension; the authors did not go beyond the general few epithets that characterize the performance of artists. In scientific and journalistic works there are no references to the composition-architectonic and lexical components of the choreographic solution.

Keywords:

ballet Chasing Two Hares; Yurii Shevchenko; Viktor Lytvynov; art criticism; ballet theatre; choreography.

Актуальність теми дослідження. В умовах відкритої військової агресії з боку Росії на території України підвищується роль вітчизняної культури та мистецтва як непорушного форпосту, що стабілізує та поглиблює українську ідентичність. Українськість проявляється не лише в мистецтвах, пов'язаних із українською мовою (література, драматичний театр, кінематограф, вокальне мистецтво та ін.), а й у хореографії, музиці, ужитковому мистецтві та ін. Актуалізується осмислення місця та ролі в культуротворчості нашої держави оригінальних мистецьких творів останніх років, серед яких помітне місце посідають балетні вистави.

Серед нечисленних балетних творів, тематично та стилістично пов'язаних з історією, ритуально-побутовим середовищем, міфологічним світоглядом, національною літературою українців, справжнім явищем останніх років стало втілення балетної вистави «За двома зайцями» Ю. Шевченка – В. Литвинова (2017). Підтвердженням непересічності цієї події може слугувати низка присвячених цьому балету інформаційно-публіцистичних, художньо-критичних та наукових праць, аналіз яких важливий для розуміння не лише мистецьких особливостей твору, а й для моніторингу сучасного стану балетознавчого дискурсу.

Аналіз досліджень та публікацій. Науковий дискурс балетної вистави «За двома зайцями» становлять статті музикознавців та балетознавців, як-от В. Аксютіна (2022), В. Зінченко (2022); О. Білаш (2021), І. Климчук (2020), А. Король (2019), Т. Медвідь (2019), А. Підлипська (2018). Публіцистичний та художньо-критичний дискурс являють собою публікації журналістів і мистецтвознавців, як-от П. Булат (2017), О. Голинська (2017), С. Максимець (б.д.), Т. Поліщук (2017), Л. Самохва-

лова та О. Климончук (2017), Л. Тарасенко (2017). Комплексного осмислення цього дискурсу досі проведено не було.

Мета статті – проаналізувати художньо-критичний та науковий дискурси балету Ю. Шевченка – В. Литвинова «За двома зайцями».

Виклад основного матеріалу. Прем'єра балету на дві дії Юрія Шевченка «За двома зайцями» за однойменною п'єсою Михайла Старицького в постановці балетмейстера Віктора Литвинова (лібрето Тетяни Андрєєвої, художник-постановник Сергій Маслобойшиков, художник костюмів Ганна Іпатьєва, диригент-постановник Володимир Кожухар) відбулася 29 червня 2017 року на сцені Національної опери України імені Т. Г. Шевченка (Київ) (Національна опера України, 2017, с. 3; "Балет", б.д.), та викликала появу низки інтерв'ю, рецензій, а згодом – наукових статей.

Художньо-критичний публіцистичний дискурс балету виявився досить різноманітним. Однією з перших за два тижні до прем'єри вистави вийшла стаття П. Булат, присвячена створенню лібрето, музики, хореографії, костюмів та сценографії, що базується на висловлюваннях авторів балету, певною мірою відкриває творчу лабораторію вистави.

За інформацією П. Булат (2017), вагомою мотивацією для Т. Андрєєвої в процесі створення лібрето балету стала зацікавленість архітектурою Києва кінця XIX – початку XX століть. І подібно до кінотвору та музичної партитури, де увиразнено образ Києва, в балетній виставі через хореографію та сценографічні рішення цей образ так само присутній на сцені. За задумом лібретистки та інших авторів балет не став класичною танцювальною виставою, а синтезованим театральним дійством, розцвіченим ефектними візуальними прийомами. Також у статті підкреслено унікальність вистави, яка полягає в комедійності. П. Булат повідомляє, що широкий драматичний діапазон головної героїні (від романтики до гротеску) став привабливим для виконавиць цієї партії.

Композитор надихався музикою до однойменного кінофільму режисера В. Іванова, однак наполягав на тому, що в його творі немає прямого цитування, а лише інтонаційні алюзії, якими просочена партитура. Ю. Шевченко зізнавався, що основним для нього стало бажання встановити контакт із кожним глядачем, зацікавити зал (Булат, 2017). Із цією метою композитор звернувся до пісень «Ой, під вишнею», «Ніч яка місячна», «Ой, дзвони дзвонять», майстерно впливши їхні інтонації в канву балету.

Принцип використання в п'єсі М. Старицького суржику як основного виразного засобу покликаний передати колорит київського життя кінця XIX століття. Саме такий принцип використав балетмейстер В. Литвинов: його хореографія побудована на поєднанні класичної лексики та навмисно побутової пластиці, насичена елементами віртуозності та складно-технічної імпровізаційності (партія Голохвастого), а водночас і примітивними рухами (партія Проні).

Серед публікацій, що вийшли перед прем'єрою, помітною стала стаття С. Максимець (б.д.), присвячена сценографічним рішенням вистави (декорації, костюми, машинерія, бутафорія).

Л. Тарасенко (2017) наголошує на гумористичному характері вистави та майстерності балетмейстера В. Литвинова, спираючись на загальновідомі майстерні акторські приклади з кінофільму «За двома зайцями», які допомогли створити впізнавані, але не стереотипні, а оригінальні образи балету. Авторка статті ви-

словлює захоплення акторським обдаруванням та хореографічним діапазоном виконавців партій Голохвастого (М. Сухоруков та Я. Ткачук), Проні (Т. Андреева та К. Козаченко), Галі (Т. Льозова та О. Голиця). Відзначаючи високу художність та різноманітність костюмів, Л. Тарасенко (2017) звертає увагу на різноманіття танцювальних проявів представників простого народу (кордебалет), яких балетмейстер перетворив на «галерею індивідуальностей».

Стаття Л. Тарасенко створена за традиційними принципами рецензії на виставу, де у впізнаваній авторській манері, насиченій влучними епітетами та порівняннями, виключно в позитивному тоні приділено увагу основним складникам балету. Авторка акцентує увагу на тому, що умовна розповідь в балеті йде від першої особи – старого тапера Сидора Петровича, який згадує власну молодість, де був циркульником, – і всі події здаються романтичними та веселими. Такий режисерський хід, на нашу думку, зумовлює більш глибоку оптику, ніж пропонують і М. Старицький (автор п'єси «За двома зайцями»), й В. Іванов (режисер однойменного кінофільму).

«Пронизливим зізнанням у любові» до Києва називають балет Л. Самохвалова та О. Климончук (2017), авторки рецензії на мультимедійній платформі Укрінформ. На відміну від Л. Тарасенко, яка передусім приділяє увагу режисерським та балетмейстерським аспектам вистави, названі журналістки починають розповідь з того, що їх найбільше візуально вразило – зі сценографії, підкреслюючи не лише конструктивні знахідки з мальвами, а й габаритну свиню на авансцені упродовж значної частини вистави, а також клозет як мобільну декораційну конструкцію, що не так шокувала глядачів сама по собі, як вразила продемонстрованим зсередини Голохвастовим у підштаниках. Журналістки не залишають поза увагою й надзвичайно оригінальні та індивідуальні костюми, називаючи їх «театром високої моди» (Самохвалова & Климончук, 2017).

Л. Самохвалова та О. Климончук (2017) доцільно радять усім, хто прийде на виставу, забути улюблені кінообрази й налаштувати зорові рецептори на сприйняття нового. Водночас вони вважають однією з її основних ідей «... намагання людей більш низької культури вирватися в інший стан», що примітивізує сенс вистави.

Схвально поставилася до балету й Л. Поліщук (2017) у публікації-репортажі з прем'єри балету, не вдаючись до його детального рецензування.

Доволі інформативним вийшло інтерв'ю О. Голинської (2017) з Ю. Шевченком, де «з перших рук» композитора дізнаємося про задум балету та деякі нюанси його реалізації.

Отже, публікації у мас-медіа, присвячені балету «За двома зайцями», є різножанровими (рецензія, інтерв'ю, репортаж та ін.); комплексними, що стосуються значної кількості складників вистави, й вузько спрямованими – сфокусованими на окремому аспекті вистави. Слід зауважити, що в переважній частині інформації та аналітики йдеться про сценографію та музику, меншою мірою – про режисерські знахідки, а хореографія майже не потрапляє до поля зору авторів.

Автори статей не звертають увагу на те, що в постановці В. Литвинова за лібрето Т. Андреевої балет перетворився на рамковий твір, де пролог (музична інтродукція) та фінал вносить елемент філософсько-драматичного характеру – міркування над сенсом життя: на початку й у фіналі на сцені з'являється старий музикант з одним і тим самим багатозначним запитанням: «Чому?». І кожен гля-

дач знаходить власну відповідь на нього. А чорне фортепіано багатьма сприймається як символ життєвої мелодії людини, яка залишається на схилі літ сам на сам зі своїми чорними думками, які її переслідують і поглинають.

Серед наукових статей виявлено лише дві праці, спеціально присвячені різним аспектам названої балетної вистави. Так, В. Аксютіна (2022) досліджує паралелізм літературного джерела та музичних лейтмотивів образів балету. Авторка вдається до порівняння музики Ю. Шевченка та п'єси М. Старицького, виокремлюючи спільні комічні елементи; пояснює розбіжності в іменах героїв балету та літературного твору; зазначає, що «... основними засобами виразності стають лейтмотиви, лейттебри та лейтелементи. Лейтмотив, який запозичено з однойменного кінофільму, створює певне відсилання до відомого образу Голохвастого. Лейттебрами є кларнет, піаніно та скрипка» (с. 130–131). Також музикознавиця пояснює комічність ситуацій, у яких використано церковні дзвони; констатує, що одяг Голохвастого в балеті збігається з образом твору М. Старицького. На жаль, увага до хореографічного складника балету обмежується характеристикою побутово-реалістичних рухів (Голохвастий дозволяє собі вульгарні жести, танцюючи з кожною дівчиною на іменинах Секлети; Секлета крутить дулі; дівчата торохтять бубнами перед обличчям, ілюструючи рухи язика та ін.), а також підтвердженням вправності Голохвастого у танцюванні.

Крізь міжмедіальну та інтертекстуальну призму досліджує балет «За двома зайцями» Ю. Шевченка – В. Литвинова музикознавиця В. Зінченко (2022), виявляючи сюжетні, жанрові, інтонаційні параметри взаємодії вистави з іншими мистецькими феноменами. Демонструючи схожість п'єси М. Старицького «За двома зайцями» з комедією І. Нечуй-Левицького «На Кожум'яках», авторка говорить про наявність інтертекстуальних зв'язків балету з останнім твором, що декларували й створювачі вистави (Булат, 2017). Попри всю опосередкованість взаємодії балету та комедії І. Нечуй-Левицького, її відбиток оприявлений у сценарних та режисерських підходах до реалізації балету.

У статті В. Зінченко докладно проаналізовано музику до фільму В. Іванова «За двома зайцями», створену В. Гомолякою; виокремлено дві групи «інтонаційних портретів», створених композитором, – головних персонажів (Голохвастого, Проні) та міста Києва кінця XIX – початку XX століть. Авторка справедливо наголошує на значному художньому потенціалі цієї музики, адже в подальшому вона постійно використовувалась або інтерпретувалась в сценічних жанрах (драматичний та музично-драматичний театр, оперета, балет та ін.).

Балет Ю. Шевченка, за висловом В. Зінченко (2022), «... увібрав генетичні коди своїх першоджерел і здійснив інтермедіально-інтертекстуальний маршрут у часопросторі української культури» (с. 116). Авторка засвідчує залучення до балету основних ідей музики В. Гомоляки, збереження «духу» кінострічки через введення в оркестровому переосмисленні куплетів Голохвастого «В небі канаресечка літає», запозичення ідеї «багатожанрового інтонаційного портрета міста» через оркестрове відтворення дзвонів, єврейських клезмерських тем та звучань (кларнет) та ін. Виставу влучно кваліфіковано як «фольклорний балет нового зразка з переосмисленням інтонацій міського й масово-популярного фольклору» (с. 117). Слід зауважити, що в тексті наявні численні рецензентські алюзії (проглядається фак-

тологічний зв'язок зі статтями Л. Тарасенко), але в статті В. Зінченко не згадана жодна рецензія.

Приділяючи значну увагу музичній партитурі, дослідницький фокус В. Зінченко, на жаль, не зупинився на візуально-пластичному складнику фільму та балету, а в останньому можна виявити чималу кількість інтертекстуальних та інтермедіальних зв'язків із кінострічкою на хореографічному рівні.

Серед наукових публікацій, присвячених хореографії балетного театру, можна виявити декілька, де побіжно згадується й балет Ю. Шевченка – В. Литвинова. Розглядаючи героїнь комедійних балетів української тематики кінця ХХ – початку ХХІ ст., А. Король зупиняється на балетмейстерському розкритті образу героїні вистави «За двома зайцями» Проні, цитуючи рецензію Л. Тарасенко (2017), але не проводить детальний мистецтвознавчий аналіз партії, обмежуючись констатуванням позитивного ставлення В. Литвинова до своєї героїні, а також зазначаючи, що «... комедійні вистави сприяли розширенню образного діапазону жіночих партій українського балету» (Король, 2019, с. 75).

Висловлюючи занепокоєння через незначну частку національних балетних вистав в Україні, І. Климчук (2020), розуміючи під такою виставою балет, насичений «... елементами національної ідентифікації (світогляд, етичні, естетичні, психологічні особливості тощо)», вказує як позитивний приклад втілення таких постановок в останні роки балет «За двома зайцями» Ю. Шевченка в хореографії В. Литвинова (с. 268).

Як «національно обарвлений твір» балет «За двома зайцями» Ю. Шевченка також вказано в статті А. Підлипської (2018, с. 256).

Звертаючись до балетмейстерської діяльності на сцені Національної опери України початку ХХІ століття, О. Білаш (2021) приділяє увагу виставі «За двома зайцями» як гротескному комедійному балету, але не проводить його мистецтвознавчий аналіз, а лише підкреслює значущість балету для репертуару театру та перераховує нагороди, які отримали за нього створювачі (с. 100).

Т. Медвідь (2019) згадує названий балет як приклад втілення вистави за твором української літератури другої половини ХІХ ст. методом «укрупнення головних героїв» (с. 412).

Отже, науковий дискурс балету Ю. Шевченка «За двома зайцями» обмежується двома музикознавчими статтями, які досліджують деякі режисерські аспекти перетину першоджерел (п'єси та кінофільму) з виставою, та декількома згадками у працях балетознавчого характеру. Поза увагою дослідників залишаються режисерсько-балетмейстерські рішення, зокрема композиційно-архітектонічна побудова, лексичні хореографічні знахідки, рівень виконавської майстерності та ін., що відкриває перспективи для подальших наукових розвідок у цій царині.

Наукова новизна. Вперше виявлено основні аспекти наукового та художньо-критичного дискурсу балету «За двома зайцями».

Висновки. Балетна вистава «За двома зайцями» (музика Ю. Шевченка, хореографія В. Литвинова, 2017) є оригінальним мистецьким продуктом Національної опери України й створена не лише за мотивами п'єси М. Старицького, а й однойменного кінофільму режисера В. Іванова, музику до якого написав В. Гомоляка. Балет досі не зазнав розгорнутого наукового осмислення: основними векторами його аналізу стали літературно-кінематографічно-музичні перетини з акцен-

туванням уваги на особливостях музичної партитури (В. Аксютіна, В. Зінченко), а також до нього побіжно звернулися дослідники в хореологічних працях, де констатовано націоорієнтованість та загальний високий професійний рівень вистави (О. Білаш, А. Король, І. Климчук, Т. Медвідь, А. Підлипська).

Більш масштабним виявився публіцистичний, зокрема художньо-критичний дискурс, що становлять публікації журналістів та мистецтвознавців у мас-медіа, зокрема в таких виданнях, які традиційно не залишають поза увагою балетні події (газета «День», інтернет-видання «Українська правда», «Вікенд», «Укрінформ»). Значну увагу в таких публікаціях приділено сценографічним (декорації, костюми), музичним та режисерським рішенням (П. Булат, О. Голинська С. Максимець, Т. Поліщук, Л. Самохвалова та О. Климончук, Л. Тарасенко).

Хореографія недостатньо піддана художньо-критичному осмисленню, автори не пішли далі загальних нечисленних епітетів, що характеризують виконавство артистів. У наукових та публіцистичних працях відсутні звернення до композиційно-архітектонічного та лексичного складників хореографічного рішення.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Аксютіна, В. (2022). Балет Юрія Шевченка «За двома зайцями»: музичні та літературні перетини. *Мистецтвознавчі записки*, 41, 129–133. <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.262990>
- Балет «За двома зайцями» на 2 дії за мотивами п'єси Михайла Старицького Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка.* (б.д.). Комітет національної премії України імені Тараса Шевченка. Взято 4 жовтня, 2022 з <https://bit.ly/3GfWT28>
- Білаш, О. С. (2021). Балетмейстерська діяльність на сцені Національної опери України у XXI столітті. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 96–102. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2021.229562>
- Булат, П. (2017, 27 червня). *Балет «За двома зайцями»: як устроена будуча прем'єра Національної опери України.* Українська правда. <https://life.pravda.com.ua/culture/2017/06/27/224976/>
- Голинська, О. (2017, 14 липня). Юрій Шевченко націлився на «Греммі»: як музика і балет об'єднали киян. *День*, 120–121. <https://web.archive.org/web/20210208121435/https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/yuriy-shevchenko-nacilyvsya-na-gremmi>
- Зінченко, В. (2022). Балет «За двома зайцями» Юрія Шевченка: інтертекстуальний та міжмедіальний контексти. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 133, 111–119. <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2022.133.257327>
- Климчук, І. (2020). Феномен національного в радянській культурі (на прикладі хореографічного мистецтва). *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрям: Культурологія*, 35, 266–270. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v35i0.397>
- Король, А. (2019, 13 квітня). Жіночі образи у комедійних балетах української тематики кінця XX – початку XXI ст. В А. М. Підлипська (Упоряд.), & К. А. Спрогіс (Ред.), *Взаємодія аматорського та професійного хореографічного мистецтва*, Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (с. 73–75). Видавничий центр КНУКіМ.
- Максимець, С. (б.д.). *Как готовят балет «За двома зайцями».* Weekend.Today. Взято 5 октября, 2022 из https://project.weekend.today/opera_balet

- Медвідь, Т. А. (2019). Твори української літератури на вітчизняній балетній сцені. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2, 409–412. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2019.177779>
- Національна опера України. (2017). *За двома зайцями: балет на 2 дії* [Брошура].
- Підлипська, А. (2018). Репертуар балетних театрів України та світу: порівняльний аналіз. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2, 253–257. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2018.162725>
- Поліщук, Т. (2017, 1 липня). Проня, Голохвастий і... порося у мальвах. *День*. <https://web.archive.org/web/20210203083314/https://day.kyiv.ua/uk/photo/pronya-golohvastyy-i-porosya-u-malvah>
- Самохвалова, Л., & Климончук, О. (2017, 1 липня). *Ах, як танцювала на пуантах Проня Прокопівна!* Укрінформ. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2257223-ah-aktancuvava-na-puantah-prona-prokopivna.html>
- Тарасенко, Л. (2017, 14 июля). Проня на пуантах. *День*. <https://bit.ly/3C0RF83>

REFERENCES

- Aksiutina, V. (2022). Balet Yuriiia Shevchenka "Za dvoma zaitsiamy": muzychni ta literaturni peretyny [Yuri Shevchenko's ballet "For two hares": musical and literary sections]. *Notes on Art Criticism*, 41, 129–133. <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.262990> [in Ukrainian].
- Balet "Za dvoma zaitsiamy" na 2 dii za motyvamy piesy Mykhaila Starytskoho Natsionalnoho akademichnoho teatru opery ta baletu Ukrainy imeni T. H. Shevchenka* [Ballet "Behind two hares" in 2 acts based on the play by Mykhailo Starytskyi of the Taras Shevchenko National Opera and Ballet Theatre of Ukraine]. (n.d.). Taras Shevchenko Committee on the National Prize of Ukraine. Retrieved October 4, 2022, from <https://bit.ly/3GfWT28> [in Ukrainian].
- Bilash, O. S. (2021). Baletmeisterska diialnist na stseni Natsionalnoi opery Ukrainy u XXI stolitti [Ballet-masters' activity on the stage of National Opera of Ukraine in XXI century]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 1, 96–102. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2021.229562> [in Ukrainian].
- Bulat, P. (2017, June 27). *Balet "Za dvumya zaitsiami": kak ustroena budushchaya prem'era Natsional'noi opery Ukrainy* [Ballet "Behind two hares": how the future premiere of the National Opera of Ukraine is arranged]. *Ukrainska Pravda*. <https://life.pravda.com.ua/culture/2017/06/27/224976/> [in Russian].
- Holynska, O. (2017, July 14). Yurii Shevchenko natsilyvsia na "Hremmi": yak muzyka i balet ob'iednaly kyian [Yuriy Shevchenko set his sights on the Grammys: how music and ballet united Kyivans]. *Den*, 120–121. <https://web.archive.org/web/20210208121435/https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/yuriy-shevchenko-nacilyvsya-na-gremmi> [in Ukrainian].
- Klymchuk, I. (2020). Fenomen natsionalnoho v radianskii kulturi (na prykladi khoreorafichnoho mystetstva) [The phenomenon of the national in soviet culture (on the example of choreographic art)]. *Ukrainian culture: the past, modern ways of development. Branch: Culturology*, 35, 266–270. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v35i0.397> [in Ukrainian].
- Korol, A. (2019, April 13). Zhinochi obrazy u komediinykh baletakh ukrainskoi tematyky kintsia XX – pochatku XXI st. [Female images in comedic ballets of Ukrainian themes of the late 20th – early 21st centuries]. In A. M. Pidlypska (Comp.), & K. A. Sprohis (Ed.), *Vzaiemodiiia amatorskoho ta profesiinoho khoreorafichnoho mystetstva* [Interaction of amateur and professional choreographic art], Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (pp. 73–75). KNUKiM Publishing Center [in Ukrainian].

- Maksimets, S. (n.d.). *Kak gotovyat balet "Za dvoma zaitsyami"* [How to prepare the ballet "Behind Two Hares"]. Weekend.Today. Retrieved October 5, 2022, from https://project.weekend.today/opera_balet [in Russian].
- Medvid, T. A. (2019). Tvory ukrainskoi literatury na vitchyzniani baletnoi stseni [Works of Ukrainian literature on domestic ballet scene]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 2, 409–412. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2019.177779> [in Ukrainian].
- National Opera of Ukraine. (2017). *Za dvoma zaitsiamy: balet na 2 dii* [After two hares: a ballet in 2 acts] [Brochure] [in Ukrainian].
- Pidlypska, A. (2018). Repertuar baletnykh teatriv Ukrainy ta svitu: porivnialnyi analiz [Repertoire of ballet theaters of Ukraine and the world: comparative analysis]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 2, 253–257. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2018.162725> [in Ukrainian].
- Polishchuk, T. (2017, July 1). Pronia, Holokhvastyi i... porosia u malvakh [Pronia, Holokhvastyi and... a piglet in mallows]. *Den*. <https://web.archive.org/web/20210203083314/https://day.kyiv.ua/uk/photo/pronya-golohvastyy-i-porosya-u-malvah> [in Ukrainian].
- Samokhvalova, L., & Klymonchuk, O. (2017, July 1). *Akh, yak tantsiuvala na puantakh Pronia Prokopivna!* [Ah, how Pronya Prokopivna danced on pointe shoes!]. Ukrinform. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2257223-ah-ak-tancuvala-na-puantah-prona-prokopivna.html> [in Ukrainian].
- Tarasenko, L. (2017, July 14). Pronia na puantakh [Sheer on pointe shoes]. *Den*. <https://bit.ly/3C0RF83> [in Ukrainian].
- Zinchenko, V. (2022). Balet "Za dvoma zaitsiamy" Yurii Shevchenka: intertekstualnyi ta mizhmedialnyi konteksty [Ballet "Chasing two hares" by Yuri Shevchenko: intertextual and intermedial contexts]. *Scientific herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*, 133, 111–119 [in Ukrainian].